

RECENZIE LA MONOGRAFIA
„PREVENIREA CARIEI DENTARE LA COPII CU DIZABILITĂȚI”
A CONFERENȚIARULUI CATEDREI CHIRURGIE O.M.F.
PEDIATRICA, PEDODONȚIE ȘI ORTODONȚIE
A USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”
AURELIA SPINEI

Monografia este consacrată unei probleme complexe și actuale a medicinei stomatologice moderne — prevenirii cariei dentare la copiii cu dizabilități.

Important este de menționat că lucrarea de față abordează un segment mai puțin studiat în Republica Moldova și anume — experiența carioasă și oportunitățile de aplicare a măsurilor cariopreventive la copiii cu diferite tipuri de dizabilități. Morbiditatea înaltă a afecțiunilor stomatologice constatată la copiii cu dizabilități atenționează asupra necesității instituirii cât mai rapide a programelor de prevenire și tratament a afecțiunilor dentare. Din acest motiv, subiectul monografiei este actual și util, deoarece propune o serie de soluții individualizate pentru reducerea îmbolnăvirii prin carie dentară la acești copii. Soluțiile propuse de autoare sunt rezultatul unor studii aprofundate asupra evaluării eficienței în timp a metodelor cariopreventive propuse.

Monografia este structurată logic și coerent în: introducere, 6 capitole și încheiere. În introducere se prefigurează domeniile de cercetare personală și este susținută actualitatea subiectului monografiei. În structura fiecărui capitol sunt incluse trecerea în revistă a datelor literare cu referire la problema abordată, designul studiului, materialele și metodele de cercetare aplicate, rezultatele investigației și sinteza lor, concluzii, recomandări practice și referirile bibliografice.

În capitolul I se trec în revistă datele Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova și altor surse literare cu privire la situația actuală a copiilor cu dizabilități și cadrul legislativ național și internațional care asigură drepturile copiilor cu dizabilități, statutul social și familial, gradul de severitate și tipurile de dizabilitate a copiilor și accesul lor la asistența medicală.

Capitolul II abordează într-o manieră pertinentă algoritmul de diagnostic clinic și paraclinic a cariei dentare, justificat prin profundul său impact actual sistemic și plurisistemic: socio-epidemiologic, psiho-educational și emoțional, psiho-somatic, psiho-estetic, bioetic și medico-legal, datele fiind obținute în urma examinării a 2278 copii cu diferite tipuri de dizabilități în comparație cu 2296 copii fără dizabilități.

În capitolul III se prezintă rezultatele cercetării personale de estimare a riscului carios la copiii cu dizabilități în comparație cu copiii practic sănătoși. Importante sunt rezultatele relevante obținute de autor în urma cercetării biochimice a lichidului oral și a serului sanguin, analizei bacteriologice a biofilmului dentar, studiului morfologic și evaluării compoziției chimice a smalțului dinților extrași după indicații ortodontice și analizei complexe a riscului carios cu aplicarea softului *Cario-gram*. Analiza amplă a rezultatelor cercetării a permis delimitarea factorilor de risc în apariția noilor leziuni carioase.

Capitolul IV, rezervat metodelor endogene de prevenire a cariei dentare prezintă rezultatele implementării administrării preparatelor probiotice, antioxidante, precum și a complexelor de polivitamine și minerale. În fine, acest capitol se prefigurează ca o deschidere informală, generoasă, conceptuală și pragmatică în abordarea etiopatogenică a cariei dentare, având un profund caracter medical integrativ-sistemic, inter-, trans- și multidisciplinar.

În capitolul V, remarcat prin complexitatea abordării metodelor exogene de prevenire a cariei dentare, reflectă atât rezultatele celor mai recente studii, cât și concluziile autorului privind studiul eficienței aplicării metodelor elaborate: aplicarea nanofluorurilor cu iradierea simultană a smalțului dentar cu lumină laser infraroșu; efectuarea terapiei fotodinamice cu utilizarea diferitor agenți de fotosensibilizare. Eficiența metodelor cariopreventive implementate a fost demonstra-

tă atât prin metode preclinice, cât și printr-un amplu studiu clinic.

Capitolul VI este consacrat viziunilor autorului vis-a-vis de conceptul de prevenire individualizată a cariei dentare la copii cu diferite tipuri de dizabilități. Rezultatele elocvente a cercetării personale subliniază și cuantifică efectul cariopreventiv superior al metodelor complexe de prevenție.

În încheiere sunt expuse concluziile, care sunt formulate destul de concis și reflectă conținutul integral al monografiei. Printre concluziile cu implicații practice, la care ajunge monografia, se remarcă necesitatea inițierii și realizării programelor de prevenție implementate în instituțiile pentru copii, dar și a programelor individualizate.

În ansamblu, monografia se distinge printr-un mod de redactare clar și sintetic, expusă pe 247 pagini, este bogată în conținut și mesaj practic cu un suport bibliografic (325 surse literare) și imagistic concludent. Monografia de față atrage atenția lumii medicale asupra necesității orientării asistenței stomatologice copiilor în actualele condiții ale Republicii Moldova spre prevenirea principalelor afecțiuni dentare. Grație activității perseverente a autoarei, a fost elaborat și se implementează la ora actuală „Programul de sănătate orală la copiii cu dizabilități și cerințe educative specia-

le”, aprobat de Ministerul Sănătății, care va avea o contribuție importantă la reducerea ulterioară a prevalenței și incidenței principalelor afecțiuni stomatologice și la îmbunătățirea calității vieții copiilor.

În concluzie, monografia „**Prevenirea cariei dentare la copii cu dizabilități**” este o lucrare fundamentală și prezintă o importanță substanțială atât pentru stomatologia clinică, cât și pentru cea socială, având în același timp valoare științifică și practică incontestabilă. Monografia se adresează și este accesibilă în egală măsură atât studenților stomatologi, cât și cadrelor didactice și medicilor practicieni în domeniul stomatologiei pediatrice. Recomand lectura acestei monografii nu numai medicilor stomatologi, ci și specialiștilor din alte domenii și, mai ales, medicilor de familie, care aplicând eforturi comune, trebuie să se implice mult mai eficient în activitatea de prevenire a îmbolnăvirilor dentare la copii.

Prof. Dr. Rodica Luca,
Catedra Pedodonție
a Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila”,
Președintele Uniunii Naționale a Asociațiilor
Stomatologice, România